

Οι Πέντε Οσιομάρτυρες στη Νήσο Λειψώ

ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΛΕΙΨΩ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Το νησί με ιστορική ονομασία «η Λειψώ» και νεότερη «οι Λειψοί» βρίσκεται στο βορειότερο σημείο της Δωδεκανήσου στα ανατολικά του Αιγαίου και υπάγεται εκκλησιαστικώς στη νήσο Πάτμο, αφού μαζί με αυτή δωρήθηκε το 1088 μ.Χ. στον όσιο Χριστόδουλο τον Λατρινό από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Αλέξιο τον Κομνηνό.

Μάλιστα από το έγκυρο βιβλίο «Βραβείον» της ιεράς Μονής του οσίου στην Πάτμο πληροφορούμαστε ότι το 1550 μ.Χ. περίπου έφτασαν στη Λειψώ οι πρώτοι ασκητές. Μα το εντυπωσιακό του ερχομού των μοναχών αυτών, ως προμήνυμα της οσιότητάς τους, το διαφυλάσσει η τοπική λαϊκή παράδοση, που μεταδίδει, ότι οι πρώτοι εκείνοι αναχωρητές, ξεκινώντας από την Πάτμο, άπλωσαν τα ράσα τους στη θάλασσα, ανέβηκαν επάνω και εκείνα με την ευλογία του Κυρίου τους έφεραν στη Λειψώ, στον ορμίσκο με τη σημερινή ονομασία Κοίμηση (της Θεοτόκου).

Από τον ορμίσκο αυτόν ξεκινά μια κατάξερη πλαγιά, «η Σκάφη». Αυτή διάλεξαν οι πρώτοι εκείνοι ασκητές, για να χτίσουν το ησυχαστήριό τους, γιατί σ' αυτή τους την επιλογή συνηγορούσε η αυστηρή όψη του τοπίου, που ταίριαζε με το αυστηρό ασκητικό ύφος τους.

* * *

Αλλ' όμως μύριες δυσκολίες τους παρουσίασε η αφιλόξενη πλαγιά Σκάφη, εμποδίζοντάς τους να ριζώσουν στο χώμα της.

Και τί με αυτό; Οι ισάγγελοι εκείνοι ερημίτες αντέταξαν στις δυσκολίες την ουρανοθέμελη πίστη τους και πύργωσαν πρώτα απ' όλα την εκκλησία του Θεού, τοποθετώντας Κυρά της την ιερή εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, από την οποία ονομάστηκε το κάθισμά τους και όλη η γύρω περιοχή.

Η εκκλησία και όχι τα κελιά τους υπήρξε το πρώτο μέλημά τους. Πάλεψαν με τα άγρια βράχια και τα μέριασαν για να δημιουργήσουν το οικόπεδο της εκκλησίας. Πάλεψαν με την λειψυδρία, στην οποία αντέταξαν τον ιδρώτα τους και τα δάκρυα της μετάνοιάς τους.

Και ο δωρεοδότης Θεός αντάμειψε τον αγώνα και την αγωνία τους και τους δώρισε μια πηγή ορμητική, που γι' αυτό την ονόμασαν «Άγριο Νερό», που μέχρι σήμερα τρέχει απ' τα σπλάχνα της γης.

* * *

Και αφού έχτισαν την κατοικία της ιερής εικόνας της Θεοτόκου, βρήκαν έτοιμες ατομικές τους κατοικίες τις γύρω από την εκκλησία μικρές σπηλιές, που ξεκούραζαν για λίγο τα κατάκοπα κορμιά τους από τον ολόήμερο μόχθο και την ολονύχτια προσευχή.

Και η ασκητική ολιγάρκειά τους θεωρούσε τη στενότητα των μικρών σπηλιών απεραντοσύνη των ωκεανών. Μέσα σ' αυτές οι όσιοι εκείνοι ασκητές είχαν γόνατα, για να τα λυγίζουν μέχρι τη γη προσευχόμενοι, έστω και αν ήταν τρεμογόνατοι οι γεροντότεροι. Είχαν χέρια, για να τα υψώνουν προς το ουράνιο κατοικητήριο του προτύπου τους Ιησού, έστω και αν ήταν ροζιασμένα των νεοτέρων και τρεμάμενα των ηλικιωμένων.

* * *

Ως δεύτερο επιτακτικό μέλημά τους υπήρξε ο Άρτος και ο Οίνος για τη Θεία Κοινωνία. Γι' αυτό μετέφεραν στους ώμους τους χώμα από μακρινή γόνιμη γη και δημιούργησαν μια μικρή έκταση, για να καλλιεργήσουν σιτάρι και αμπέλι και να εξασφαλίσουν έτσι τις υλικές προϋποθέσεις της Θείας Μεταλήψεως.

* * *

Και καθώς κυλούσαν τα χρόνια, η αίγλη του ησυχαστηρίου της Κοιμήσεως προσείλκυε και άλλους ασκητές και μάλιστα, όπως διέσωσε η παράδοση, μερικούς «κολλυβάδες» από το Άγιο Όρος. Έτσι ιδρύθηκε δεύτερο ησυχαστήριο στην παράλια με την ονομασία «Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου», που απέχει μόλις 800 μέτρα από το πρώτο. Οι εδώ ασκητές καλλιεργήσαν και την ελιά, για να εξοικονομήσουν με τον καρπό της άσβεστη τη φλόγα των καντηλιών μπροστά στις εικόνες, πλάι στη δική τους φλόγα την ακοίμητη της πίστεως και του αγώνα τους, καθώς ο ιδρώτας και τα δάκρυα της μετάνοιάς τους λες και πότιζαν τα μικρά ελαιόδεντρα και θέριευαν, ως μαρτυρούν τα μέχρι σήμερα απομεινάρια τους.

* * *

Διάβαιναν οι αιώνες, ενώ παρακολουθούσαν τους ένθεους εκείνους ασκητές στα δύο ησυχαστήρια πώς εγκατέλειπαν εγκόσμια αγαθά και ζούσαν τις στερήσεις της ερημιάς στο βουνό Σκάφη, αλλά και πώς ανέπνεαν το άρωμα της παρουσίας του Θεού και έσμιγαν τις ψαλμωδίες τους με εκείνους που ανέπεμπαν οι φτερωτοί ψάλτες, τα πουλιά, προς τον ουράνιο Πατέρα, ενώ η ιερότητα του χώρου όλο και περισσότερο μύρωνε την περιρρέουσα ατμόσφαιρα.

Μέσα σ' αυτή εγκαταβίωναν δεκάδες ασκητές, που το τέλος της επίγειας ζωής τους κατέγραφε το «Βραβείον» της ιεράς Μονής του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην Πάτμο. Ανάμεσά τους αποθησαύρισε και το μαρτυρικό τέλος πέντε μοναχών, που προκάλεσαν Τούρκοι δυνάστες του τόπου μας. Παραβίασαν δυστυχώς την ιερότητα του χώρου. Τον πότισαν με το καθαγιασμένο αίμα πέντε οσιομαρτύρων ασκητών της Κοιμήσεως.

Και να πώς:

- Αναλογίσου, αγαπητέ αναγνώστη, να πεθαίνει αιμόφυρτος ένας άκακος άνθρωπος από τον άγριο ξυλοδαρμό, που δίνει στο κορμί του ένας άλλος συνάνθρωπός του αιμοχαρής, ενώ το «Βραβείον» θα γράψει:
«[1]635 (τω αυτώ) μηνί απ[ριλλ]ίω επίασε [ν ο μ] πεκήρ-πασιάς τον εν μονα[χοίς] ιωνάν τον γαρμπ[ήν], τον [εκ νη]σύρου [κ]αι [έδ]ειρεν αυτόν, όπου απέθανεν.
- Συλλογίσου, ομόθρησκε αναγνώστη, το φρικτό θάνατο ενός αθώου να νιώθει την αιματοβαμμένη σάρκα του να κόβεται κομμάτι κομμάτι με ένα τσεκούρι, που ανεβοκατεβαίνει στα χέρια ενός μανιασμένου αλλόθρησκου, ουρλιάζοντας με σαρκασμό.

Και το «Βραβείον» θα ιστορήσει:

«Τω αυτώ έτει επιάσαν οι λεβέντες εις τον λειψόν τον εν μοναχοίς νεόφυτον τον φαζόν, και εφόνευσαν αυτόν διά σκεπάρνου και αρχήσαμεν το μνημόσυνον και την έξοδον αυτού δεκεμβρίου 8».

- Κοίταξε, φιλόθεε αναγνώστη, ένα τετράλογχο σιδερένιο φονικό όργανο, το αλιευτικό «καμάκι» πώς το μπήγει ο αλλόφυλος δυνάστης στο λαιμό του γέροντα ασκητή, πώς ξεσχίζει τις σάρκες του, ενώ το «Βραβείον» θα γράφει:
«Το αυτό έτος (1696) εκυμήθει ο αγιώτατος εν μοναχοίς παρθένιος, απ' την Φυλιπόπολιν, αναχωρητής εις το άγριον το νερόν, ο θάνατος αυτού με καμάκιον ετρυπίθη εις τον λεμόν κ(αι) ο αφέντης ο Θεός να τον αναπαύσει».
- Ρώτησε, φιλόθεε αναγνώστη, αυτούς τους φονιάδες με τα ματωμένα χέρια, για ποια αιτία κατακρεουργούν δύο άλλους μοναχούς;

Άκουσε την απάντησή τους:

- Διαφεντεύουμε αυτόν το σκλάβο τόπο και σαν αφέντες του δεν χρειαζόμαστε αιτία, για να σκοτώσουμε ούτε δίνουμε λόγο σε κανένα.

Και το «Βραβείον» θα μαρτυρεί:

- «.αφνη' (1558) απριλ(ί)ω στ' (6) εφονεύθη υπό των αγαρηνών εις τον Λειψόν νεόφυτος μοναχός, ο αμοργινός.
- «.αφξα' (1561) Φεβρουαρίου κη' (28) εφονεύθη εις τον Λειψόν ο δούλος του Θε(ο)ύ ιωνάς μοναχός ο λέριος».

* * *

Αυτό ήταν το μαρτυρικό τέλος των μακαριστών ασκητών.

- Μείνετε λοιπόν ξαπλωμένοι στη γη που ποτίσατε με δάκρυα, ιδρώτα και αίμα, αδικοσκοτωμένοι γέροντες. Θα σας κηδέψουν με βουβό θρήνο οι συνασκητές σας, ενώ εμείς θα σας διατηρούμε στη μνήμη μας με σεβασμό.

Και ο μέχρι τώρα σιωπηλός Θεός, που δεν παρεμβαίνει, για να παίρνει ο καθένας μας ακέραιη την ευθύνη των κακών του πράξεων ή τον έπαινο των καλών, σας έχει καταξιώσει στη συνείδηση των κατοίκων του νησιού.

Γι' αυτό σας θεωρούμε και σας τιμούμε ως καταξιωμένους οσιομάρτυρες.

**Ο Επιστάτης του Ιερού Προσκυνηματος
Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού Θρόνου
Νικηφόρος Κουμουνδούρος**

Απολυτίκιον"

Ύχος πλ. α'. Τον συνάναρχον Λόγον.

Την εν χρόνοις ποικίλοις πεντάδα ένθεον οσιοάθλων πατέρων εν τη Λειψώ, ιεροίς αγωνίσμασιν αθλήσασαν τιμήσωμεν, συν Νεοφύτω, Ιωνά, άλλω θείω Ιωνά, Παρθένιον και φωσφόρον ευχής, Νεόφυτον, φάρον, αυτών λιτάς απεκδεχόμενοι.

Κοντάκιον

Ύχος πλ. δ'. Τη Υπερμάχω.

Λειψώ την νήσον, θεοφόροι, ηγιάσατε ιδρώτων όμβροις και αιμάτων ταις εκχύσεσι ταις υμών, οσιομάρτυρες τροπαιούχοι, Ιωνά συν Νεοφύτων ζεύγοι έμφροني και συν άλλω Ιωνά, κλεινέ Παρθένιε, ανακράζοντες: Χαίροις, γέρας πεντάριθμον.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις, των αγίων Λειψώ πεντάς, οσιομαρτύρων, ω Νεόφυτε, Ιωνά, συν τω Νεοφύτῳ και Ιωνά τῳ ἄλλῳ, Παρθένιε παμμάκαρ, πίστεως μάργαρα.